

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

ΤΟ ΙΑ' ΔΙΕΘΝΕΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΛΟΓΙΚΟΝ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ ΕΝ ΜΟΝΑΧΩ

Τὸ ἐν Μονάχῳ ἀπὸ 15 - 20 παρελθόντος Σεπτεμβρίου 1958 συνελθὸν Διεθνὲς Βυζαντινολογικὸν Συνέδριον εἶναι τὸ ἐνδέκατον ἀφ' ὅτου κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἐν Βρυξελλαῖς τῷ 1923 συνελθόντος Ε' Διεθνoῦς Συνεδρίου τῶν Ἱστορικῶν Ἐπιστημῶν, ἀπεφασίσθη ἡ ὀργάνωσις αὐτοτελῶν διεθνῶν συνεδρίων βυζαντινῶν σπουδῶν. Ἐκτοτε τὰ βυζαντινὰ ταῦτα συνέδρια, τῶν ὁποίων ἡ ἔκτασις καὶ τὸ διαφέρον ἐσημείωσαν σταθερὰν ἐπιτυχίαν, συνῆλθον κανονικῶς, κατὰ διετίαν ἢ τριετίαν, πλὴν τῆς περιόδου τοῦ τελευταίου παγκοσμίου πολέμου, εἰς τὰς ἑξῆς πόλεις: Α', 1924, εἰς Βουκουρέστιον, Β', 1927, εἰς Βελιγράδιον, Γ', 1930, εἰς Ἀθήνας, Δ', 1933, εἰς Σόφιαν, Ε', 1936, εἰς Ρώμην, ΣΤ' καὶ Ζ', 1948 (ἐν συνεχείᾳ) εἰς Παρισίους καὶ Βρυξελλας, Η', 1951, εἰς Παλέρμον, Θ', 1953, εἰς Θεσσαλονίκην καὶ Ι', 1955, εἰς Κωνσταντινούπολιν (μὲ ἀποχὴν τῶν Ἑλλήνων, ἕνεκα τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο γνωστῶν βιαιοπραγιῶν κατὰ τοῦ ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ).

Ἡ ἐκλογὴ τοῦ Μονάχου ὡς ἑδρας Βυζαντινολογικοῦ Συνεδρίου ὑπῆρξεν ἰδιαιτέρως ἐπιτυχής. Πολλοὶ δεσμοὶ συνδέουν τὴν παλαιὰν ταύτην καὶ ἱστορικὴν πόλιν τῆς Βαυαρίας μὲ τὴν Βυζαντινὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν Ἑλλάδα. Εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ πόλις αὕτη ὑπῆρξε τὸ πρῶτον καὶ ἐπὶ μακρὰ ἔτη τὸ μόνον σημαντικὸν κέντρον, τὸ ὁποῖον συστηματικῶς ἐπεμελήθη τὴν καλλιέργειαν τῆς βυζαντινῆς ἐπιστήμης καὶ ὅτι ἐν αὐτῇ ὁ μέγας Κρουμπάχερ, εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν οἱ πλείστοι ἐξηκολούθουν μετὰ περιφρονήσεως νὰ ὀμιλοῦν περὶ τῆς ἑλληνικῆς μεσαιωνικῆς αὐτοκρατορίας, ἔθετε τὰς ἀσφαλεῖς βάσεις ἐπὶ τῶν ὁποίων οἱ ἀνά τὸν κόσμον σήμερον συνεχισταὶ τοῦ ἔργου του ἠδυνήθησαν νὰ στηρίξουν τὰς περαιτέρω ἐρεῦνας των. Εἰς τὸ Μόναχον ἐμυήθησαν εἰς τὴν βυζαντινὴν ἐπιστήμην καὶ ἀπὸ τοῦ Μονάχου ἐξαπελύθησαν πρὸς πάσας τὰς κατευθύνσεις οἱ μεγαλύτεροι βυζαντινολόγοι τῆς παρελθούσης γενεᾶς, ἐκ τῶν ὁποίων ὀλίγοι εὐρίσκονται ἀκόμη σήμερον ἐν ζῴῃ. Ἀλλὰ καὶ τὸ γεγονός ὅτι τὸ ἐγκυρότερον βυζαντινολογικὸν περιοδικόν, ἡ γεγραρὰ Byzantinische Zeitschrift, συμπλήρωνε κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος 60 συναπτὰ ἔτη ἐκδόσεως, ἀντιπροσωπεύουσα οὕτω τὸ πλουσιώτερον βιβλιογραφικὸν ἀρχεῖον τῆς βυζαντινῆς ἐπιστήμης, συνέβαλεν εἰς τὴν ἐν Μονάχῳ σύγκλησιν τοῦ συνεδρίου.

Τὸ συνέδριον εἶχε τεθῆ ὑπὸ τὴν ἐπίτιμον προεδρίαν τοῦ προέδρου τῆς Γερμανικῆς Ὀμοσπονδιακῆς Δημοκρατίας καθηγητοῦ Θεοδώρου Heuss, ἡ δὲ ὀργάνωσις εἶχεν ἀνατεθῆ εἰς γνωστούς βυζαντινολόγους τῆς Γερμανίας, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἰδιαιτέρως πρέπει νὰ μνημονευθῶν ὁ Πρόεδρος τῆς ὀργανωτικῆς ἐπιτροπῆς καθηγητῆς Φραγκίσκος Dölger, καὶ ὁ Γεν. Γραμματεὺς καθηγητῆς Χάνς - Γεωργ. Beck. Ἀκάματοι ἀμόφτεροι, πάντοτε πρόθυμοι καὶ πανταχοῦ παρόντες, ὑπῆρξαν οἱ κύριοι ὀργανωταὶ καὶ ἐμπυχωταὶ τοῦ Συνεδρίου. Εὐχάριστος διὰ τοὺς συνέδρους ὑπῆρξεν ἡ διαπίστωσις τῆς πλήρους ἀποκαταστάσεως τῆς υγείας τοῦ πρώτου, ὅστις, παρὰ τὸ γεγονός τῆς μακρᾶς ἀσθενείας του, οὐδὲν παρέλειψε διὰ τὴν ἀρτιωτέραν ἐπιτυχίαν τοῦ συνεδρίου.

Τὸ συνέδριον τοῦ Μονάχου ἦτο ἐπόμενον νὰ συγκεντρώσῃ ἀπὸ ὄλων τὸν κόσμον συνέδρους, τῶν ὁποίων ὁ ἀριθμὸς ὑπῆρξε σεβαστός. Πολυαριθμοτέρα, ὡς ἦτο φυσικόν, ὑπῆρξεν ἡ ἑλληνικὴ ἀντιπροσωπεία, μὲ τὴν συμμετοχὴν ἐκπροσώπων διαφόρων γενεῶν ἐρευνητῶν, ἀπὸ τοῦ πρυτάνεως τῶν Ἑλλήνων Βυζαντινολόγων Κ. Ἀμάντου μέχρι τῶν νεαρῶν ἀκόμη τροφίμων τοῦ Πανεπιστημίου μας. Μετέσχον ἐνεργῶς τῶν ἐργασιῶν οἱ καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν Ζακυθινός, Ζέπος, Ζώρας, Κονιδάρης, Μπόνης, Ὀρλάνδος, οἱ καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονικῆς Βακαλόπουλος, Καψωμένος, Κριαρᾶς, Κυριακίδης, Ξυγγόπουλος, Πολίτης, Φραγκίστας, οἱ κ.κ. Ἡλιοπούλου, Καραγιαννόπουλος, Λαμφίδης, Μανούσακας, Παναγιωτάκος, Σπυριδάκης, Χατζηδάκης, Χατζηνικολάου, καθὼς καὶ πολλοὶ ὁμογενεῖς ἐθρισκόμενοι ἐν τῇ ξένῃ, ὡς οἱ κ.κ. Γλύκατζη, Καμαρινέα, Παπασταύρου, Καρατζᾶς, Κομίνης, Κύρρης, Νικολόπουλος, Νυσταζοπούλου, Οἰκονομίδης, Παπούλια, Σαβράμης, Σπειτιέρη, Χατζηψάλτης κ.ἄ.

Παρόντες ἦσαν καὶ οἱ γνωστότεροι Βυζαντινολόγοι ὀλοκλήρου τοῦ κόσμου, παλαιότεροι καὶ νεώτεροι, καλλιεργηταὶ ὄλων τῶν κλάδων τῆς Βυζαντινῆς ἐπιστήμης. Αἰσθητὴ ἡ συμμετοχὴ καὶ συνέδρων ἀπὸ τὸ παραπέτασμα, οὐχὶ τὸσον εἰς ἀριθμὸν ὅσον εἰς ἀγωνιστικότητα.

* *

Τελεία ὀργάνωσις εἰς πάσας τὰς λεπτομερεῖας καὶ στρατιωτικὴ πειθαρχία καὶ ἀκρίβεια εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ προγράμματος ἀπετέλεσε τὸ χαρακτηριστικόν τοῦ συνεδρίου τοῦ Μονάχου. Δὲν ἐσημειώθη ἡ παραμικρὰ ἀπόκλισις, δὲν παρετηρήθη μία μόνη ἀταξία. Τὰ πάντα εἶχον ρυθμισθῆ εἰς τὴν ἐντέλειαν καὶ ἐφαίνετο ὡς νὰ ὑπακούουν εἰς ἀόρατον δύναμιν. Σεμνὴ καὶ ἀπέριτος ἦτο ἡ τελετὴ τῆς ἐνάρξεως. Πάντες οἱ σύνεδροι συνεκεντρώθησαν εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τῶν τελευτῶν τοῦ Πανεπιστημίου, ὅπου ὠμίλησαν κατὰ σειρὰν ὁ Πρόεδρος τοῦ συνεδρίου καθηγητῆς Dölger, ὁ πρύτανις τοῦ Πανεπιστημίου, ὁ Βαυαρὸς ὑπουργὸς Θερησκευμάτων καὶ Ἐκπαιδεύσεως, ὁ Δήμαρχος τῆς πόλεως τοῦ Μονάχου, ὁ καθηγητῆς Beck, καὶ ὁ καθηγητῆς Dain, ἐκ μέρους τῆς Διεθνούς Ἐνώσεως Βυζαντινῶν Σπουδῶν. Ἀκολουθῶς ἤρχισαν αἱ ἐργασίαι τοῦ συνεδρίου ἐπὶ τῶν γενικῶν καὶ εἰδικῶν θεμάτων. Τὸ συνέδριον εἶχε διαιρεθῆ εἰς τὰ ἑξῆς τμήματα: α') Ἱστορίας, β') Φιλολογίας καὶ Ἱστορίας τῆς Λογοτεχνίας, γ') Θεολογίας καὶ ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας, δ') Ἀρχαιολογίας καὶ Ἱστορίας τῆς τέχνης, ε') Εἰδικῶν κλάδων, καὶ ς') Κωδικολογίας, ἐπίσημος δὲ γλῶσσα εἶχε καθιερωθῆ ἡ ἑλληνικὴ, ἡ γερμανικὴ, ἡ γαλλικὴ, ἡ ἀγγλικὴ καὶ ἡ ρωσικὴ. Διὰ πρῶτην φορὰν εἰσῆχθη σύστημα, προβλέπον δι' ἕκαστον τμῆμα, παρὰ τὰς συνήθεις εἰδικὰς ἀνακοινώσεις, καὶ γενικὰ θέματα προκαθορισμένα καὶ μὲ εἰδικούς εισηγητάς, δύο ἢ τρεῖς τὸν ἀριθμὸν δι' ἕκαστον θέμα. Τὰ γενικὰ ταῦτα θέματα, αἱ εισηγήσεις ἐπὶ τῶν ὁποίων εἶχον ἤδη διανεμηθῆ εἰς τοὺς συνέδρους προκαταβολικῶς, ἦσαν κατὰ τμήματα τὰ ἑξῆς:

Α') Ἱστορίας: Ὁ θεομὸς τῶν θεμάτων ἐν Βυζαντίῳ (Εἰσηγηταὶ: Pertusi καὶ Ostrogorsky).

Β') Φιλολογίας καὶ Ἱστορίας τῆς λογοτεχνίας: α') Ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα μεταξὺ τῆς Κοινῆς καὶ τῆς Νεοελληνικῆς (Εἰσηγηταὶ: Καψωμένος, Tabachovitz καὶ Irmischer), β') Θέσις καὶ προβλήματα ἐν τῇ ἐρευνῇ τοῦ ἔπους περὶ τοῦ Διγενῆ Ἀκρίτα (Εἰσηγηταὶ: Κυριακίδης καὶ Grégoire).

Γ') Θεολογίας καὶ ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας: α') Μάξιμος ὁ Ὁμολογητῆς καὶ ἡ διδασκαλία τοῦ Ὁριγένους (Εἰσηγηταὶ: Sherwood, Hansherr καὶ Ivanka), β') Αἱ νέαι περὶ τὸν Φῶτιον ἐρευνᾶι (Εἰσηγηταὶ: Dvornik, Στεφάνου, Μπόνης).

Δ') *Ἀρχαιολογίας καὶ ἱστορίας τῆς τέχνης* : α') Ἡ βυζαντινὴ τέχνη ἀπὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ μέχρι τῆς Εἰκονομαχίας (Εἰσηγηταί: Kitzinger, Biacchi-Bandinelli, Nordhager), β') Ἡ γένεσις τῆς Παλαιολογείου τεχντροπίας ἐν τῇ ζωγραφικῇ (Εἰσηγηταί: Demus, Radojčic, Συγγόπουλος, Σωτηρίου).

Ε') *Εἰδικοί κλάδοι* : α) Ἡ βυζαντινὴ νομικὴ ἐπιστῆμη ἀπὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ μέχρι τῶν Βασιλικῶν (Εἰσηγηταί: Ζέπος, Scheltema, Malafosse), β') Βυζαντινὰ στοιχεῖα ἐν τῇ μουσικῇ τῶν Καρολιδῶν (Εἰσηγηταί: Jammers, Schlötterer, Schmid, Waeltner, Wellesz), γ) Ἡ βυζαντινὴ πόλις (Εἰσηγηταί: Kirsten, Lemerle, Ζακυθηνός).

Ζ') *Κωδικολογίας*: Προβλήματα κωδικολογίας (Εἰσηγηταί: Dain, Giannelli, Hunger).

Παραλλήλως πρὸς τὰ γενικὰ ταῦτα θέματα, ἐπὶ τῶν ὁποίων αἱ εἰσηγήσεις ἐγίνοντο εἰς γενικὰς συνεδριάσεις καὶ αἱ ὁποῖαι εἴλκυσαν εὐρύτερον τὸ ἐνδιαφέρον τῶν συνέδρων, ἐγένοντο κατὰ τὸ σῆμα καὶ ἀνακοινώσεις ἐπὶ εἰδικῶν θεμάτων κατ' ἐκλογὴν. Αἱ ἀνακοινώσεις αὗται, ἱκαναὶ εἰς ἀριθμὸν, διεξήχθησαν ἐν πλήρει τάξει, μετὰ μαθηματικῆς ἀκριβείας, ἐντὸς τῶν προκαθορισθέντων ὁρίων χρόνου. Οἱ γραμματεῖς τῶν τμημάτων εἶχον λάβει αὐστηροτάτας ἐντολάς, τὰς ὁποίας ἐφήρμοσαν εὐσυνειδήτως. Αἱ ἀνακοινώσεις ἐγίνοντο κατὰ τὰς ἀπογευματινὰς ὥρας, ἐνῶ αἱ πρωῒναι ὥραι εἶχον διατεθῆ εἰς τὴν συζήτησιν τῶν γενικῶν θεμάτων. Καὶ ἐδῶ οἱ Ἕλληνες εἶχον τὸ προβάδισμα. Σχεδὸν πάντες οἱ συμμετασχόντες εἰς τὸ συνέδριον προσέβησαν εἰς ἀνακοινώσεις ἐπὶ ποικίλων θεμάτων, οἱ πλείστοι προτιμήσαντες τὴν ἰδίαν αὐτῶν γλῶσσαν. Ἀναφέρονται ἰδιαίτερος τὰς ἀνακοινώσεις τῶν κ.κ. Ἀμάντου, Βακαλοπούλου, Μανούσακα εἰς τὸ ἱστορικὸν τμήμα, Ζώρα, Κριαρᾶ, Μέγα, Σπυριδάκη, Λαμπίδου εἰς τὸ τμήμα φιλολογίας καὶ ἱστορίας τῆς Λογοτεχνίας, Ἀλιβιζάτου, Κονιδάρη, Χατζηψάλτη, Κομίνη, Νικολοπούλου, Κύρη εἰς τὸ τμήμα θεολογίας καὶ ἱστορίας τῆς ἐκκλησίας, Ὁρλάνδου, Συγγοπούλου, Χατζηδάκη, Χατζηνικολάου εἰς τὸ τμήμα ἀρχαιολογίας καὶ ἱστορίας τῆς τέχνης, Καραγιαννοπούλου, Γλύκατζη, Παναγιωτάκου εἰς τὸ τμήμα εἰδικῶν κλάδων κ.λ. Πολλοὶ Ἕλληνες ἀντιπρόσωποι ἐκλήθησαν νὰ προεδρεύσουν εἰς συνεδριάσεις τῶν κλάδων, ἤτοι Ἱστορίας Ἀμάντος καὶ Ζακυθηνός, Φιλολογίας Ζώρα καὶ Πολίτης, Θεολογίας Μπόνης καὶ Κονιδάρη, Ἀρχαιολογίας Ὁρλάνδος, Εἰδικῶν κλάδων Ζέπος καὶ Παναγιωτάκος, Μεθοδολογίας Ζώρας, κ.ἄ.

Ἐπίσης μεταξὺ τῶν μονίμων γραμματέων ἦσαν καὶ δύο νεαροὶ Ἕλληνες ἐπιστήμονες, ἦτοι ὁ Βασίλειος Φόρης καὶ ὁ Βίκτωρ Τιφτιζόγλου.

Παραλλήλως πρὸς τὰς συνεδριάσεις, αἱ ὁποῖαι ἐκάλυψαν τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν ἐργασιῶν τοῦ συνεδρίου, ἡ ἐπιτροπὴ ἔλαβε μέριμναν, ὅπως οἱ συνέδριοι ἐπισκεφθοῦν κατ' ἰδίαν τὰ κυριώτερα μουσεῖα καὶ ἀξιοθέατα τῆς πόλεως, διωργάνωσε δὲ καὶ ὁμαδικὰς ἐπιστημονικὰς ἐκδρομὰς. Τέλος εἰς τιμὴν τῶν συνέδρων ἐγένοντο ἐπίσημοι δεξιώσεις ἐκ μέρους τοῦ προέδρου τοῦ Συνεδρίου καὶ τῆς κυρίας Dölgel, τῆς πόλεως τοῦ Μονάχου κ.λ.

*
*

Τὸ συνέδριον ἔληξε τὴν 20ῶν Σεπτεμβρίου δι' ἐπισήμου τελετῆς, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Πρόεδρος τοῦ Συνεδρίου καθηγητῆς Dölgel ἔκαμε τὸν ἀπολογισμὸν τῶν ἐργασιῶν, ὑπογραμμίσας τὰ κυριώτερα ἐπιτεύγματα αὐτοῦ. Ὁ καθηγητῆς Dain, γενικῶς γραμματεὺς τῆς Διεθνούς Ἐνώσεως Βυζαντινῶν Σπουδῶν, ἐξέφρασε τὰ συγχαρητήρια τῶν συνέδρων διὰ τὴν παραδειγματικὴν ὀργάνωσιν τοῦ συνεδρίου καὶ ἀνήγγειλεν, ὅτι τὸ προσεχὲς Βυζαντινολογ. συνέδριον θὰ συνέλθῃ εἰς Γιουγκοσλαβίαν. Ὁ καθηγητῆς

Ostrogorsky, εὐχαριστῶν διὰ τὴν ἐκλογὴν ταύτην, διεβεβαίωσεν ὅτι θὰ καταβληθῆ ἡ πᾶσα προσπάθεια ὅπως καὶ τὸ προσεχὲς συνέδριον στεφθῆ ὑπὸ ἐπιτυχίας. Συγκινητικὴ ὑπῆρξεν ἡ παρεμβολὴ τοῦ προέδρου τῆς Διεθνούς Ἐνώσεως Βυζαντινῶν Σπουδῶν Grégoire, ὅστις ἀνεφέρθη εἰς τὴν ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τοῦ σοφοῦ Κρουμπάχερ ὁμιλος νεαρῶν ἐρευνητῶν ἀπὸ διάφορα κράτη ἀνελάμβανε τὸν τραχὺν δρόμον τῶν βυζαντινῶν μελετῶν. Ἀπὸ τὸν ὁμιλον ἐκεῖνον ὀλίγοι εἶναι πλέον οἱ ἐπιζῶντες, ὁμοῦς τὸ ἔργον δὲν ἀπέβη ἐπὶ ματαίῳ. Τὸν πρῶτον ἐκεῖνον πυρῆνα διεδέχθησαν σήμερον πολλοὶ ἐρευνῆται καὶ αἱ βυζαντιναὶ σπουδαὶ βαίνουν διαρκῶς ἐπεκτεινόμεναι. Ὑπὸ τὸ αὐτὸ πνεῦμα ὠμίλησε καὶ ὁ παριστάμενος Ἕλλην ἀντιπρόσωπος, ἐπίσης μαθητῆς τοῦ Κρουμπάχερ, Κ. Ἄμαντος.

Τὸ ΙΑ' Διεθνὲς Βυζαντινολογικὸν Συνέδριον τοῦ Μονάχου ὑπῆρξεν ἐκ τῶν σημαντικωτέρων εἰς συμμετοχὴν συνέδριον καὶ εἰς ὄγκον ἐργασίας. Τὰ ἐπιτεύγματα αὐτοῦ θὰ καταστοῦν ἔτι μᾶλλον καταφανῆ, ὅταν ἐκδοθοῦν — καὶ εὐχόμεθα ταχέως — τὰ Πρακτικὰ τοῦ Συνεδρίου μετὰ τῶν γενομένων κατ' αὐτὸ ἀνακοινώσεων*.

Γ. Θ. ΖΩΡΑΣ

ΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΝ ΜΟΥΣΕΙΟΝ

Τὸ ἐν Ἀθήναις Βυζαντινὸν Μοῦσεῖον ἐπλουτίσθη κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος 1958 διὰ τῶν ἑξῆς ἀντικειμένων :

Α') Ἐκ δωρεῶν τὸ Μοῦσεῖον ἀπέκτησεν :

- 1) Μεγάλην ἀξιολογατάτην εἰκόνα τοῦ Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ, τέχνης Κωνσταντινουπόλεως τοῦ 14^{ου} αἰῶνος.
- 2) Δύο μεταβυζαντινὰς εἰκόνας α') τῆς Θεοτόκου καὶ β') τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαήλ, κάτωθεν τοῦ ὁποίου εἰκονίζεται ὁ ἅγιος Γεώργιος ἔφιππος.
- 3) Νόμισμα χρυσοῦν τοῦ αὐτοκράτορος Θεοφίλου.
- 4) Εἰλητάριον ἀραβικὸν μὲ ἔγχρωμον ἀπεικόνισιν τοῦ Ὁρους Σινᾶ τοῦ ἔτους 1759.

Ἐδωρήθησαν ἐπίσης πολλαὶ χαλκογραφίαι :

- 1) Δύο εἰκονίζουσαι τὸ Ὅρος Σινᾶ.
- 2) Τριάκοντα ἐννέα ἀπὸ Προσκυνητᾶριον τοῦ Παναγίου Τάφου.
- 3) Χαλκογραφία τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ Ε'.
- 4) Χαλκογραφία τοῦ Ἀνθίμου Γαζῆ.

Προσέτι ἐδωρήθησαν διάφορα ξυλόγλυπτα τεμάχια ἐκ τέμπλων 18^{ου} καὶ 19^{ου} αἰῶνος καὶ ἄλλα μικρὰ ἀντικείμενα.

Β') Ἐξ ἀγορᾶς τὸ Βυζαντινὸν Μοῦσεῖον ἀπέκτησεν :

- 1) Εἰκόνα τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου μὲ χρονολογίαν 1726.
- 2) Εἰκόνα τῆς Θεοτόκου ἐν μέσῳ τῶν προφητῶν εἰς τὴν παράστασιν τῆς Ρίζης τοῦ Ἰεσοῦ (17^{ου} αἰ.).
- 3) Εἰκόνα μεταβυζαντινὴν τοῦ Ἀγίου Ἰακώβου μὲ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ Ἀνδρέου Καραντινοῦ.

Κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος ἐγένοντο ἐπίσης ἐν τῷ Βυζαντινῷ Μοῦσεῖῳ αἱ κάτωθι ἀνακοινώσεις ὑπὸ μελῶν τῆς Χριστιανικῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας :

* [Σ η μ ε ί ω σ ι ς Δ ι ε θ ν ὄ ν σ ε ω ς. Ὁ καθηγητῆς τῆς Βυζαντινῆς Φιλολογίας τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ διευθυντῆς τῆς Ἐπετηρίδος Ν. Β. Τωμαδάκης δὲν μετέσχε τοῦ Συνεδρίου. Ἡ Ἐταιρεία Βυζαντινῶν Σπουδῶν ἀντεπροσωπεύθη διὰ τῶν συμβούλων τῆς καθηγητῶν κ.κ. Ὁρλάνδου, Ζακυθηνοῦ, Ζώρα καὶ Ζέπου].

1) Ὁ καθηγητὴς κ. Α. Ξυγγόπουλος ὠμίλησε « περὶ τῆς βασιλικῆς τῆς Ἐπισκοπῆς Σκοπέλου ».

2) Ὁ καθηγητὴς κ. Β. Τατάκης « περὶ τῆς βυζαντινῆς φιλοσοφίας » καὶ ὁ διευθυντὴς τοῦ Μουσείου Μπενάκη κ. Χατζηδάκης « περὶ τῶν τοιχογραφιῶν τοῦ Ὁσίου Λουκά ».

3) Ὁ διευθυντὴς τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἀρχείου κ. Μ. Μανούσας α') « περὶ τῆς χρονολογίας τῆς ἐπιγραφῆς τῆς Μητροπόλεως τοῦ Μυστρᾶ » καὶ β') « περὶ τῶν ἐπισκόπων Μεθώνης, Κορώνης καὶ Μονεμβασίας περὶ τὸ 1500 ».

4) Ὁ διευθυντὴς Ἀναστηλώσεως κ. Ε. Στίκας « περὶ τῆς τραπέζης τοῦ Ὁσίου Λουκά » καὶ ὁ ἐπιμελητὴς βυζαντινῶν ἀρχαιοτήτων κ. Π. Λαζαρίδης « περὶ τῶν μωσαϊκῶν δαπέδων τῆς Δωδεκανήσου ».

5) Ὁ κ. Ἰ. Καραγιαννόπουλος « περὶ τῶν βυζαντινῶν θεμάτων » καὶ ὁ κ. Θ. Εὐδύς « περὶ τῶν ἀπληρημάτων τῆς βυζαντινῆς ὑμνογραφίας ».

ΕΡΓΑΣΙΑΙ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΕΩΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ

Διὰ τῆς ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ καθηγητοῦ Ἄν. Ὁρλάνδου καὶ τοῦ ἐπιθεωρητοῦ ἀρχιτέκτονος Εὐστ. Στίκα Ὑψηρεσίας Ἀναστηλώσεων τοῦ Ὑπουργείου Θρησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας ἐξετελέσθησαν κατὰ τὸ 1958 δαπάναις τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας, τοῦ Κράτους καὶ τῶν Δημοσίων Ἐπενδύσεων, αἱ κάτωθι ἐργασίαι ἀναστηλώσεως, στερεώσεως καὶ συντηρήσεως βυζαντινῶν μνημείων τῆς Ἑλλάδος.

1) Εἰς τὴν *Μονὴν Δαφνίου*. Ἐστερεώθησαν τὰ ψηφιδωτά. Ἐπλακοστρώθη διὰ μαρμαρίων πλακῶν τὸ δάπεδον τοῦ καθολικοῦ. Ἀποκατεστάθη τὸ ἀνατολικὸν τμήμα τοῦ νοτίου τοῖχου τοῦ καθολικοῦ, ἀποτερισθέντος τοῦ μεγάλου τριλόβου παραθύρου, δι' οὗ ἐφωτιζέτο τὸ νότιον παρεκκλήσιον. Ἀφηρεθήσαν ἐκ τῆς στέγης ὄγκοι χωμάτων καὶ κατεσκευάσθη κάτωθεν αὐτῆς πλινθίνη ὀδοντωτὴ ταινία καὶ τέλος ἐστερεώθησαν καὶ συνεπληρώθησαν τὰ παράθυρα τοῦ Β. καὶ Ν. αετώματος.

2) Εἰς τὴν *Ὁμορφην Ἐκκλησίαν* ἐκαθαρίσθησαν διὰ τοῦ καλλιτέχνου Φ. Κόντογλου αἱ τοιχογραφίαι τοῦ κυρίως ναοῦ καὶ τοῦ νοτίου παρεκκλησίου, ἀπεκαλύφθησαν δὲ καὶ νέαι.

3) Εἰς τὴν *Ἐλευσίνα* ἐκαθαρίσθη καὶ ἐτακτοποιήθη ὁ χώρος τῆς παλιοχωρσιανικῆς βασιλικῆς τοῦ Ἁγ. Ζαχαρίου.

4) Εἰς τὸν *Ὁρωπὸν* ἀπετειχίσθησαν διὰ τοῦ εἰδικοῦ καλλιτέχνου Φ. Ζαχαρίου ἐκ τοῦ ἱεροῦ τοῦ ἠρειπωμένου ναοῦ τοῦ Ἁγ. Γεωργίου ἕξ μεγάλαι μορφαὶ ἱεραρχῶν καὶ μία διακόνου, στερεωθεῖσαι δὲ μετεκομίσθησαν εἰς τὸ Βυζαντινὸν Μοσεῖον Ἀθηνῶν. Ἐπίσης ἀπετειχίσθη ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ κοιμητηρίου τοῦ Σχηματαρίου, ὅστις εἶχεν ὑπόσθι ἐκ τῶν σεισμῶν μεγάλας ρωγμὰς, μεγάλη τοιχογραφία τοῦ Παντοκράτορος, μετακομισθεῖσα καὶ αὐτὴ εἰς τὸ Βυζαντινὸν Μοσεῖον.

5) Εἰς *Ἐθβοῖαν* ἐστερεώθησαν οἱ ναοὶ: Παναγίας Ἀλιβερίου, Ἁγίας Θέκλης τῆς Κοιμήσεως Θεοτόκου Σπηλιῶν. Ἐπίσης ἐκαθαρίσθησαν καὶ συντηρήθησαν αἱ τοιχογραφίαι τοῦ μεταβυζαντινοῦ ναοῦ τῆς Ριζοκαστριωτίσης καὶ τῶν Φύλλων καὶ αἱ βυζαντιναὶ τοιχογραφίαι Σπηλιῶν καὶ Πυργίου, διὰ τῶν καλλιτεχνῶν Φ. Ζαχαρίου καὶ Ἐπ. Λιῶκη. Ἐστερεώθη ὡσαύτως ὁ ναὸς Ἁγ. Δημητρίου Μακρυχωρίου. Τέλος ἐπεσκευάσθη ὁ τροῦλλος τοῦ ἐν Χαλκίδι ὀθωμανικοῦ τεμένους, προκειμένου τοῦτο νὰ χρησιμοποιοιθῆ ὡς βυζαντινὸν μουσεῖον Χαλκίδος.

6) Εἰς τὴν *Μονὴν Ὁσίου Λουκά τῆς Φωκίδος* ἐστερεώθησαν τὰ ψηφιδωτά τῆς

νοτίας πλευρᾶς τοῦ καθολικοῦ, ἐπεσκευάσθη δὲ καὶ ἐκαθαρίσθη ἡ ὀρθομαρμάρωσις. Κατὰ τὰς ἐργασίας ἀπεκαλύφθη βορείως τοῦ βήματος δλόκληρος μέγας γήψινος διάτρητος φεγγίτης μετὰ βυζαντινῶν κοσμημάτων. Ἐπερατώθη ἐπίσης ἡ ἀναστήλωσις τῆς βυζαντινῆς τραπέζης τῆς Μονῆς. Εἰς τὸν γυναικωνίτην τοῦ καθολικοῦ ἀπεκαλύφθησαν νέαι τοιχογραφίαι ἱεραρχῶν τοῦ 11^{ου} αἰῶνος.

7) Εἰς *Ἐθρυτανίαν* συνεχίσθησαν αἱ ἐργασίαι κατασκευῆς ἀναλήματος προστατευτικοῦ τοῦ βυζαντινοῦ ναοῦ τῆς Ἐπισκοπῆς (10^{ου} αἰ.) ἀπὸ τῶν πλημμυρῶν τοῦ παραρρέοντος ποταμοῦ Μέγδοβα.

8) Εἰς *Καρύτσαν* τῶν Ἀγραφῶν ἐστερεώθη ὁ μεταβυζαντινὸς ναὸς Παναγίας τῆς Πελεκητῆς.

9) Εἰς τὴν *Φθιώτιδα* ἐστερεώθησαν ὁ ναὸς τοῦ Ἁγ. Δημητρίου Μαυροίλλου καὶ τῆς Παντανάσσης (Πανάσαρη) κατὰ τὴν Γραβιάν. Εἰς δὲ τὴν Λαμίαν ἐγένετο, διὰ τοῦ ἐπιμελητοῦ Π. Λαζαρίδη, στερεώσεις τῶν τειχῶν καὶ τῆς πύλης τοῦ αὐτόθι μεσαιωνικοῦ φρουρίου.

10) Εἰς *Θεσσαλονίκην* ἐξετελέσθη τολμηρὰ ἀπόφασις τῆς Διευθύνσεως Ἀναστηλώσεως περὶ πλήρους ἀποκαταστάσεως τοῦ ναοῦ τοῦ Προφήτου Ἡλία, ὅστις, κακῶς ἀρχῆθεν ἐκτιμώμενος, ἐξέκλινε τῆς κατακορύφου ἀπὸ μακροῦ καὶ εἶχε τοῦτου ἕνεκα πάλαι ἤδη ὑποστηρικτῆ δι' ὀγκωδῶν καὶ ἀκαλαισθίτων ἀντηρίδων. Ἦδη αἱ ἀντηρίδες ἀπεμακρύνθησαν, ὁ δὲ ναὸς ἐστερεώθη δι' ὑποθεμελιώσεως καὶ συγκρατήσεως τῶν τοίχων καὶ τοῦ τρουλλοῦ του. Οὕτω τὸ μνημεῖον ἀνέκτησε τὴν παλαιάν αὐτοῦ ὄψιν, ἀποκατασταθεῖσις καὶ τῆς λιτῆς αὐτοῦ. Κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἐργασιῶν ἀπεκαλύφθησαν τέως ἄγνωστα πλευρικά παρεκκλήσια.

Ἐστερεώθησαν ἐπίσης καὶ τὰ βυζαντινὰ τεῖχη τῆς Θεσσαλονίκης. Ἀμφότεραι αἱ ἐργασίαι ἐξετελέσθησαν διὰ τοῦ ἀρχιτεχνίτου τῆς ἀναστηλώσεως Νικ. Κορωνιοῦ καὶ τῆ συνεργασία τοῦ ἐφόρου βυζαντινῶν ἀρχαιοτήτων Στ. Πελεκανίδου, κατὰ τὰς ὁδηγίας τοῦ ἐπιθεωρητοῦ ἀρχιτέκτονος Ε. Στίκα.

11) Εἰς τὰς *Σέρρας* ἐστερεώθη ἡ παλαιὰ βυζαντινὴ μητρόπολις, ἣτις ἐκωσθεῖσα ἀπὸ τῶν περιβαλλουσῶν αὐτὴν ἐπιχώσεων ἀνεδείχθη σημαντικῶς. Ἀνακατεσκευάσθησαν ἐπίσης καὶ τινὰ παράθυρα αὐτῆς.

12) Εἰς τὸ Ἁγ. Ὄρος κατεσκευάσθη νέον Σκευοφυλάκιον εἰς τὴν Μ. Μ. Λαύρας, ἐσκευάσθη ὁ ξενὼν αὐτῆς καὶ ἀποκατεστάθη καταστραφέν τμήμα τοῦ περιβόλου αὐτῆς. Ἐστερεώθησαν ὡσαύτως, διὰ τοῦ ἀρχιτεχνίτου Ν. Κορωνιοῦ, ὁ πύργος τῆς Μ. Σταυρονικήτα, ἡ Μ. Ἐσφιγμένου καὶ τὸ καθολικὸν τῆς Μονῆς Τ. Προδρομοῦ (Ρουμανικὴ Σκήτη).

13) Εἰς *Βέροian* ἀνεστηλώθη ὁ βυζαντινὸς ναὸς τοῦ Χριστοῦ ὁ περιέχων τοιχογραφίας τοῦ ζωγράφου Καλιέργη.

14) Εἰς Ἄρτιαν ἐγένετο μικρὰ ἀναστήλωσις τῆς Τραπεζῆς τῆς Μ. Παρηγορητίσεως, προκειμένου αὐτὴ νὰ χρησιμοποιηθῆ ὡς βυζαντινὸν μουσεῖον Ἄρτης. Ἐστερεώθησαν ἐπίσης τὰ ψηφιδωτὰ τοῦ τρουλλοῦ τῆς Παρηγορητίσεως, τῶν ὁποίων ἐγχρωμα ἀντίγραφα ἐφιλοτεχνήθησαν ὑπὸ τοῦ ζωγράφου Φ. Ζαχαρίου.

Εἰς Ἁγ. Νικόλαον τῆς Ροδιάς ἀνακατεσκευάσθησαν τὰ δίλοβα παράθυρα τοῦ τρουλλοῦ, ἐγένετο εὐρεία ἐκχωμάτωσις πέριξ τοῦ ναοῦ καὶ ἀποκατεστάθησαν αἱ στέγαι, τὰ παράθυρα καὶ ἡ ἐφθαρμένη τοιχοποιία του.

Εἰς τὴν Παναγίαν Βελλᾶς Βουργαρελίου (Κόκκινην Ἐκκλησίαν) ἐγένοντο ἐργασίαι στερεώσεως, εἰς δὲ τὸ καθολικὸν τῆς Μ. τῶν Βλαχερνῶν ἐξετελέσθη ἀνακεράμωσις τῆς στέγης ἐποπτεία τοῦ ἐκτάκτου ἐπιμελητοῦ ἀρχαιοτήτων Ἄρτης Ἡλ. Χουλιάρα.

15) Εἰς τὴν Ἡπειρὸν ἐστερεώθησαν βυζαντινὰ μνημεῖα τῆς Κονίσεως καὶ τοῦ Ζαγορίου, ὡς καὶ ἡ μονὴ τῆς Μολυβδοσκεπάστου.

16) Εἰς τὴν *Κεφαλληνίαν* ἐπερατώθησαν αἱ ἐργασίαι στερεώσεως καὶ ἀποκαταστάσεως τῆς πύλης τοῦ Κάστρου Ἁγ. Γεωργίου.

Ἐργασίαι στερεώσεως ἐγένοντο ἐπίσης εἰς τὸν ἐκ τῶν σεισμῶν τοῦ 1953 παθόντα σταυρικὸν ναὸν (13^{ου} αἰ.) τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου τοῦ χωρίου Βαρῆος, εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ὁποῦ ἀπεκαλύφθησαν καὶ τοιχογραφίαι.

17) Εἰς τὴν *Ζάκυνθον* συνεπληρώθη ἡ ἀναστήλωσις τοῦ ἱστορικοῦ ναοῦ τῆς Παναγίας τῶν Ἀγγέλων.

18) Εἰς τὸν *Μυσιτρᾶν* ἐστερεώθησαν ἐτοιμόρροποι τινες τοῖχοι οἰκιῶν καὶ ναῶν.

19) Εἰς τὴν *Μονεμβασιάαν* ἐγένοντο σημαντικαὶ ἐργασίαι στερεώσεως καὶ ἀναστήλωσεως τοῦ βυζ. ναοῦ τῆς Ἁγ. Σοφίας καὶ τῶν τειχῶν τῆς πόλεως. Εἰς τὴν Ἁγ. Σοφίαν ἐπισκευαζομένων τῶν κονιαμάτων ἀπεκαλύφθησαν τοιχογραφίαι (στηθάρια) ἁγίων ἐπὶ τῶν ἑκατέρωθεν τῶν ἡμιγωνίων σφαιρικῶν τριγῶνων. Ἀπεκαλύφθησαν ὠσαύτως καὶ δύο τέως πεφραγμένα τρίλοβα παράθυρα τῆς Β. πλευρᾶς καὶ ἀνεστηλώθησαν τὰ παράθυρα τοῦ ἱεροῦ ὡς καὶ τὸ δίλοβον τῆς Ν. πλευρᾶς.

20) Παρὰ τὴν *Σπάρτην* ἐστερεώθησαν οἱ τοῖχοι καὶ αἱ τοιχογραφίαι τοῦ παρὰ τὸν Βρονταμᾶν ἱστορικοῦ ναυδρίου τῆς Παλιοπαναγιάς.

21) Εἰς *Κοντοβάζαιναν* ἐστερεώθησαν ἡ μονὴ τῆς Παναγίας Κλειβωκᾶς καὶ ὁ ναὸς Ἁγ. Νικολάου.

22) Εἰς *Στεμνίτιαν* (Ἰψοῦντα) ἐγένετο στερέωσις καὶ συντήρησις μεταβυζαντινῶν μνημείων.

23) Εἰς *Λέσβον* ἐξετελέσθησαν ἐργασίαι στερεώσεως καὶ συντηρήσεως τῆς Μ. Περιβολῆς.

24) Εἰς *Θήραν* ἐστερεώθη τὸ κωδωνοστάσιον τοῦ βυζαν. ναοῦ τῆς Ἐπισκοπῆς.

25) Εἰς *Πάτιμον* ἐστερεώθη ὀλόκληρον τὸ ἐκ σεισμῶν παθὸν φρουριακὸν συγκρότημα τῆς Μ. Ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου. Συνεκρατήθησαν αἱ νεωστὶ ἀποκαλυφθεῖσαι ἀρχαιότεραι τοιχογραφίαι (12^{ου} αἰ.) τοῦ παρεκκλησίου τῆς Παναγίας διὰ τοῦ καλλιτέχνου Φ. Ζαχαρίου, ἠνοίχθησαν τὰ παράθυρα τοῦ τρούλλου τῆς Τραπέζης καὶ ἐγένετο ἑναρξίς τῶν ἐργασιῶν κατασκευῆς νέου Σκευοφυλακίου, Βιβλιοθήκης καὶ Ξενῶνος ὡς καὶ στερεώσεως καταστραφέντος τμήματος τῆς Μονῆς.

Συνειργάσθησαν ὁ ἔφορος Ἰ. Κοντῆς καὶ ἡ ἐπιμελήτρια βυζ. ἀρχαιοτήτων Κ. Φατούρου.

26) Εἰς *Ἡράκλειον Κρήτης* ἀποκατεστάθη εἰς τὴν ἀρχικὴν αὐτῆς μορφήν ἡ μέχρι τοῦδε ὡς αἶθουσα κινηματογράφου χρησιμοποιουμένη βασιλικὴ τοῦ Ἁγ. Μάρκου. Τὰς ἐργασίας ἐπέβλεψεν ὁ ἔφορος ἀρχαιοτήτων Κρήτης Ν. Πλάτων.

ΤΑ ΓΕΝΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Κατὰ τὸ ἔτος 1958 τὸ προσωπικὸν ηὔξηθη διὰ τοῦ διορισμοῦ δύο ταξινόμων, τοῦ Δημητρίου Λουκᾶ (11 - 6 - 1958) καὶ τῆς Βασιλικῆς Παρασκευοπούλου (28 - 7 - 1958), κατὰ τὴν διαγωνισμοῦ.

Ἡδὴ ἡ ταξινόμησις τῶν ἀρχειακῶν συλλογῶν ἐνεργεῖται κανονικῶς ὑπὸ τῶν πέντε ταξινόμων καθοδηγούμενων ὑπὸ τοῦ Γραμματέως καὶ βοηθουμένων καὶ ὑπὸ τῶν δύο κλητῆρων.

1) Ἐπερατώθη ἡ ταξινόμησις τοῦ Ἀρχείου Οἰκονομίας τοῦ Καποδιστριαίου καὶ μικροῦ τμήματος τῶν μετὰ ταῦτα ἐτῶν.

2) Ἐταξινόμηθη κατὰ ἔτη τὸ Ἀρχεῖον Στρατιωτικῶν - Ναυτικῶν τῶν ἐτῶν 1828 - 1834, τῶν δ' ἐτῶν 1828 - 1830 καὶ κατὰ μῆνας καὶ ἡμέρας.

3) 'Επερατώθη ἡ ταξινόμησις τοῦ 'Αρχείου Μάμουκα.

4) 'Επερατώθη ἡ ταξινόμησις καὶ καταγραφή 800 Πρωτοκόλλων καὶ ἄλλων Βιβλίων τοῦ 'Αγῶνος καὶ Καποδιστρίου.

5) 'Επερατώθη ἡ ἀποδελτίωσις τῶν ἐντύπων τῆς Συλλογῆς Βλαχογιάννη.

6) Συνετάγη ἡ συγκεντρωτικὴ κατάστασις τῶν ἀπαντήσεων τῶν 'Υπηρεσιῶν τοῦ 'Υπουργείου 'Εσωτερικῶν, Νομαρχιῶν, Δήμων καὶ Κοινοτήτων τῆς 'Επικρατείας, ἐκ τῆς ὁποίας παρουσιάζεται ἀνάγλυφος ἡ κατάστασις τῶν δημοσίων ἀρχείων αὐτῶν.

7) 'Εταξινομήθησαν καὶ κατεγράφησαν τὰ νέα προσκλήματα τῶν ἀρχείων καὶ τῆς Βιβλιοθήκης.

8) 'Εν γένει ἡ ὑπηρεσία ἐλειτούργησε κανονικῶς :

'Ενηργήθησαν ἐπιθεωρήσεις ἀρχείων πρὸς καταστροφὴν τῆς Γ.Δ.Α.Α., τοῦ 'Υπουργείου Συγκοινωνιῶν καὶ Δημοσίων Ἔργων (Πολεοδομικὸν Γραφεῖον), τοῦ 'Εθνικοῦ Μετοσβίου Πολυτεχνείου, τῆς Υ.Ε.Κ.Α., τοῦ 'Υπουργείου 'Εσωτερικῶν, διαφόρων Οἰκονομικῶν Ἐφοριῶν, τῆς 'Υπηρεσίας Ἐμπορίου Ἀθηνῶν, τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου. Ἐπίσης ἠλέγχθησαν τὰ δικαιολογητικὰ καταστροφῆς ἀχρηστων ἀρχείων Νομαρχιῶν, Οἰκονομικῶν Ἐφοριῶν καὶ ἄλλων ὑπηρεσιῶν τῶν Ἐπαρχιῶν.

'Εξυπηρετήθησαν οἱ ἐρευνῆται καὶ τὸ κοινὸν διὰ παροχῆς πληροφοριῶν καὶ ἄλλων στοιχείων. Ἐξεδόθησαν ἀντίγραφα τῶν ἐν τοῖς ΓΑΚ παλαιῶν συμβολαίων. Ἐστάλησαν αἱ ἀναγκαῖαι πληροφορίες ἐπὶ τῇ βάσει σχετικοῦ ἐρωτηματολογίου περὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι Ἀρχείων εἰς τὴν ἐν Λισαβῶνι μέλλουσαν νὰ συνέλθῃ 4ῃν Διεθνῇ Στρογγύλῃν Τράπεζαν τῶν Ἀρχείων. Ἐστάλησαν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Γενεύης βιογραφικὰ στοιχεῖα περὶ Ἑλλήνων σπουδαστῶν ἐν αὐτῷ ἐπ' εὐκαιρίᾳ τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς 200ετηρίδος αὐτοῦ.

'Ηγοράσθησαν 14 μεταλλικὰ ἀρχειοθήκαι τῶν 4 συρταρίων ἐκ τῆς ἐγγωρίου βιομηχανίας καὶ δύο δίδυμοι μεταλλικὰ δελτιοθήκαι. Ἐτοποθετήθησαν εἰς τὸ Ταξινομητήριον, τὸ Ἀναγνωστήριον καὶ τὸν Διάδρομον φωτιστικὰ σώματα.

Δι' ἐνεργειῶν τῆς ὑπηρεσίας ἐνεκρίθη ὑπὸ τῆς Τεχνικῆς Ἑπηρεσίας τοῦ Ἑπουργείου Παιδείας πίστωσις δραχμῶν 13.000 εἰς βάρος τοῦ λογαριασμοῦ ἐπισκευῆς τοῦ κτηρίου τῆς Ἀκαδημίας, διὰ τῆς ὁποίας ἐγένετο μερικὴ ἐπισκευὴ τῶν Γραφείων, Διαδρόμων καὶ κοινοχρήστων τῆς ὑπηρεσίας.

Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἠγοράσθησαν αἱ ἑξῆς ἀρχεακαὶ συλλογαί :

α') Τμῆμα Ἀρχείου τοῦ Δημητρίου Σταμ. Μπουντούρη (1828 - 1865) ἐξ 730 τεμαχίων ἐπιστολῶν καὶ ἄλλων στοιχείων.

β') Δύο ἔγγραφα τῶν ἐτῶν 1844 καὶ 1845 ἀναφερόμενα εἰς τοὺς ἀγωνιστὰς Ἥλιαν Τσανεάν τὸ πρῶτον καὶ Ἀγγελῆν Ἰωάννου Σμυρναῖον τὸ δευτέρον.

γ') Δέκα τέσσαρα (14) ἔγγραφα τῶν ἐτῶν 1804 - 1834 ἀναφερόμενα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὸν Ἰ. Μαρσάν, σύνδεσμον μεταξὺ τοῦ Καποδιστρίου καὶ τοῦ Μαίζον.

δ') Κῶδιξ ἀραβοτουρκικὸς χαρτῶφος ἐκ φφ. 348 διαστ. 0,29×0,20 μ. τοῦ 17^{ου} αἰ. ἀναφερόμενος εἰς τὸν Μωάμεθ.

ε') Ἐνδεκα ἔγγραφα τῆς ἡγεμονίας τῆς Σάμου (1833 - 1834).

ς') Δύο κώδικες χαρτῶφι διαστ. 0,24×0,17 μ. ἐκ φφ. 257 καὶ 546 ἐκ Πάτμου τῶν μέσων τοῦ 18^{ου} αἰ. περιέχοντες κυρίως κείμενα ἐκ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων συγγραφέων καὶ τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας μετὰ ψυχαγωγίας ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον (μαθητικὰ σχεδιάρια).

ζ') Ὀγδοήκοντα ἐννέα (89) νοταριακὰ ἔγγραφα ἐκ Νάξου (1625 - 1820).

η') Τριάκοντα τέσσαρες (34) ἐπιστολαὶ καὶ ἄλλα γραπτὰ τοῦ Ἀλεξ. Μωραΐτιδου πρὸς τὴν ἐν Τήνῳ μοναχὴν Θεοδώραν (1915 - 1919).

θ') Τρία (3) ἔγγραφα τῶν ἐτῶν 1818 - 1822, ἧτοι λογαριασμός τοῦ Γ. Ταμπα-

κοπούλου ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 1 - 5 - 1818, ἔγγραφο τῆς Πελοποννησιακῆς Γενοσηφίας ἐκ Τριπόλεως τῇ 1 - 6 - 1822 πρὸς τοὺς Ἐπιστάτας τῆς Δημοπρασίας Παλισηφίας Ἐθν. Εἰσοδημάτων Μυστρᾶ καὶ ἀχρονολόγητον τουρκικόν.

ι') Ἐννέα (9) ἔγγραφα ἐκ Πολυκάνδρου (1799 - 1834) ἀναφερόμενα εἰς μονὴν ταύτης καὶ ναοὺς.

ια') Ἀριστον ἀντίτυπον τῆς Χάρτας τοῦ Ρήγα Φεραίου ἐκ δώδεκα φύλλων.

ιβ') Δημοσιεύματά τινα ἀρχαιακοῦ περιεχομένου παρὰ τοῦ Ἰταλικοῦ ἐκδοτικοῦ οἴκου Bottega d'Erasmus ἐν Τουρίνω.

Διὰ δωρεᾶς εἰσῆχθησαν :

α') Παρὰ τοῦ κ. Μιλτ. Σταμούλη πέντε φάκελοι περιέχοντες τουρκικὰ χαρτονομίσματα πρὸ τοῦ 1880, φύλλον τῆς ἐφημερίδος τοῦ Μετώπου τοῦ 1922 « Ἀρβύλα », ἔντυπα τοῦ Κόμματος τῶν Προοδευτικῶν Φιλελευθέρων τοῦ Γ. Καφαντάρη τοῦ 1926, καὶ συλλογὴ μυστικοῦ τύπου καὶ συνθημάτων τῆς Κατοχῆς (1941 - 1944).

β') Παρὰ τοῦ κ. Νικ. Β. Σταματάκη δέκα ἔννέα (19) νοταριακὰ ἔγγραφα ἐκ Νάξου (1696 - 1908).

γ') Παρὰ τοῦ κ. Χαρ. Ζυμβρακάκη ὀκτώ (8) Πίνακες καὶ τεσσαράκοντα δύο (42) Χάρται τοῦ ἐκ Μόσχας φιλέλληθος ἱστορικοῦ συγγραφέως Πετρῶφ ἀναφερόμενα εἰς τὸν Ἀγῶνα τῆς Ἀνεξαρτησίας.

δ') Παρὰ τοῦ κ. Εὐ. Μπλέσσα ἐν συνεχείᾳ παλαιότερων δωρεῶν εὐγενεὶ φροντίδι τοῦ καθηγητοῦ κ. Γ. Πετροπούλου, μέλους τῆς Ἐπιτροπῆς τῶν ΓΑΚ, ἱστορικὸν ἔγγραφο ἀχρονολόγητον ἐκ Κεφαλληνίας πρὸς τὸν ἐκεῖ Ρῶσον Πρύτανιν τῆς Νήσου κατὰ τὴν ρωσικὴν κατοχὴν.

ε') Παρὰ τοῦ κ. Ἀλεξ. Βογιατζῆ ἕξ (6) ἔγγραφα τῶν ἐτῶν 1693, 1801, 1814, 1821 καὶ ἀχρονολόγητα, ἀναφερόμενα εἰς τὸν Γεν. Πρόξενον τῆς Ἐπτανησιακῆς Δημοκρατίας ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Γ. Σιβίνην, τὸν Σ. Σιβίνην κ.ἄ.

ς') Παρὰ τοῦ κ. Ἀναστ. Σπ. Γαβαλά τρία νοταριακὰ ἔγγραφα ἐκ Λευκάδος (1795 - 1796), ἐν τοπογραφικῶν σχεδιάγραμμα κτημάτων καὶ τόμος περιέχων περὶ τὰ πενήκοντα ἔγγραφα τῶν ἐτῶν 1702 - 1777 συνεσταχωμένα ὑπὸ τὸν τίτλον « Per D. Bernardo Gavala contro il Sign. Antonio Settini » Ἰταλιστί, ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἐν Λευκάδι Ἐνετοκρατίαν.

ζ') Παρὰ τοῦ κ. Νικ. Τσιριντάνη κατάστασις δυνάμεως τῶν ἀξιωματικῶν τῆς Ἐθν. Ἀμύνης κατὰ τὸ Κίνημα Βενιζέλου ἐν Θεσσαλονικίᾳ.

η') Παρὰ τοῦ κ. Παναγῆ Γ. Λυκιαρδοπούλου τρία (3) ἔγγραφα τῶν ἐτῶν 1799 - 1822, ἧτοι πιστοποιητικὸν ὅτι οἱ Λυκιαρδόπουλοι εἶναι ἐγγεγραμμένοι εἰς τὴν Χρυσὴν Βίβλον τῶν Εὐγενῶν, διαταγὴ τοῦ Προέδρου τοῦ Ἐκτελεστικοῦ ἐκ Κορίνθου 11 - 5 - 1822 καὶ τοῦ Μινίστρου τοῦ Πολέμου ἕξ Ἄργους 18 - 6 - 1822 πρὸς τὸν Γεράσιμον Λυκιαρδόπουλον.

θ') Παρὰ τοῦ κ. Πέτρου Γ. Δασκαλοπούλου δύο (2) σπάνια ἔντυπα καὶ πέντε (5) ἔγγραφα ἕξ Ὑδρας (1783 - 1821), καὶ

ι') Παρὰ τοῦ κ. Ἰω. Κ. Πέτροβα ἔγγραφο τοῦ Θ. Κολοκοτρῶνη ἀπὸ Βυτίνας τῇ 27 - 4 - 1822 πρὸς τοὺς πολιορκητὰς τῶν Παλ. Πατρῶν.

Τὸ Ἀναγνωστήριον ἐλειτούργησε κανονικῶς, πληρὸν τοῦ μηνὸς Αὐγούστου, καὶ ἐσημειώθησαν 667 παρουσίαι ἀναγνωστῶν, Ἑλλήνων καὶ ξένων. Εἰς τὴν Βιβλιοθήκην εἰσῆχθησαν αὐτοτελεῖ βιβλία ἕξ ἀγορᾶς καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκ δωρεᾶς 125 καὶ ἀρκετοὶ τόμοι παλαιότερων σειρῶν.

Ὁ Διευθυντὴς κατόπιν τῆς ὑπ' ἀριθ. 25830/420 ἀπὸ 3 - 7 - 1958 διαταγῆς Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας μετέβη εἰς Ρόδον καὶ ἐπεθεώρησε τὸ ἐκεῖ Ἱστορικὸν Ἀρχεῖον Δωδεκανήσου.

Τοπικά Ἀρχεῖα. Κατόπιν ἐγκρίσεως τῆς Ἐπιτροπῆς τῶν ΓΑΚ ἐχορηγήθησαν εἰς τὸ Ἱστορικὸν Ἀρχεῖον Μακεδονίας δραχμαὶ 2.000, εἰς τὸ τῆς Ὑδρας 1.000, εἰς τὸ τῆς Ἰονίου Γερουσίας 1.000 καὶ εἰς τὸ τῆς Χίου 1.000.

Ἐνεκρίθη πίστωσης ἐπισκευῆς τοῦ κτηρίου τοῦ Ἱστορικοῦ Ἀρχείου Ὑδρας, τοῦ Ἀρχαιοφυλακείου Λευκάδος καὶ τοῦ κτηρίου Ἰσακῆ Λεῶν ἐν Χανίοις Κρήτης πρὸς ἐγκατάστασιν τοῦ Ἱστορικοῦ Ἀρχείου Κρήτης.

Δυστυχῶς ἢ μὴ λειτουργία πάντων τῶν ἰδρυμένων Ἱστορικῶν Ἀρχείων καὶ ἢ ἔλλειψις τοιούτων εἰς ἅπαντας τοὺς Νομοὺς τοῦ Κράτους παρέχει τεραστίας δυσκολίας εἰς τὰ ΓΑΚ πρὸς διάσωσιν τῶν δημοσίων ἀρχείων τῶν Ἐπαρχιῶν. Ἡ ὑπηρεσία ἔκρουσεν ἀρμοδίως τὸν κίνδυνον καὶ προέτεινε μέτρα θεραπείας τοῦ κακοῦ, νῦν δ' ἀποκείται οὐ μόνον εἰς τὰς διοικητικὰς ἀρχὰς ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν πνευματικὸν κόσμον, τὰ ὄργανα τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως καὶ τὰς διαφόρους ὁργανώσεις νὰ κατανοήσουν τὴν ἀξίαν τῶν ἱστορικῶν ἀρχείων διὰ τὴν ἐθνικὴν ἱστορίαν καὶ νὰ ἀγαπήσουν καὶ περισώσουν ταῦτα ἄνευ ἀναβολῆς.

ΤΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

α') Τὸ Μεσαιωνικὸν Ἀρχεῖον.

Τὰ κατὰ τὸ ἔτος 1958 πεπραγμένα τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἀρχείου ἔχουν ὡς ἑξῆς :

I. Συνεχίσθη καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἡ ἀποδελτιώσεις κεμένων καὶ μελετῶν ἀναγομένων εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἀρχείου ἐρευνωμένην ἱστορικὴν περίοδον (1453 - 1821), τὸ δὲ συλλεγὲν ὕλικὸν ἐταξινομήθη μεθοδικῶς εἰς τὰς οἰκείας δελτιοθήκας. Μετὰ τὴν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος συντελεσθεῖσαν, καθ' ὁλοκληρίαν σχεδόν, ἀποδελτιώσιν τῶν ἑλληνικῶν βιβλιογραφιῶν (Βρετοῦ, Legrand, Petit, Γκίνη - Μέξα κλπ.), κατὰ τὸ λήγον ἔτος ἰδιαιτέρα φροντίς κατεβλήθη ὅπως ἀποδελτιωθοῦν κατάλογοι ἑλληνικῶν χειρογράφων κωδίκων ἀποκειμένων εἰς βιβλιοθήκας τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς ἀλλοδαπῆς. Οὕτω, ἀπεδελτιώθησαν κατάλογοι ἑλληνικῶν ἐγγράφων καὶ χειρογράφων κωδίκων τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Μεγάλῃς τοῦ Γένους Σχολῆς καὶ τοῦ Ζωγραφείου (Ἀ. Παπαδοπούλου - Κεραμέως), τῆς ἐν Πετροῦπόλει συλλογῆς Likhatcheff (Ἀ. Παπαδοπούλου - Κεραμέως), τῶν Ἰταλικῶν βιβλιοθηκῶν Μιλάνου, Παλέρμου, Πάρμας, Παβίας, Κρεμόνας, Φερράρας, Γενούσης, Νεαπόλεως κλπ. (Ε. Martini), ὡς καὶ Βενετίας (Mingarelli καὶ Zanetti) καὶ Φλωρεντίας (Bandini), τῶν βιβλιοθηκῶν τῆς Μαδρίτης (Iriarte), τῆς Βιέννης (Nessel), τοῦ Βουκουρεστίου (Litzica), τῆς Μονῆς τοῦ Σινᾶ (Benešević) κ.ἄ.

Παραλλήλως, κατὰ τὴν ταξινόμησιν τοῦ συναγομένου ὕλικου, συνεχίζεται ἐκάστοτε τὸ ἔργον τῆς ἐνοποιήσεως ἢ τοῦ συσχετισμοῦ δελτιῶν καὶ λημμάτων, τῆς ἀποσυμφωρήσεως καὶ ἀνακατατάξεως τῶν δελτιοθηκῶν. Εἰς ταύτας ἐτοποθετήθησαν ἐφέτος ἐγχρωμα δελτία (ὄδηγοι) κατ' ἀποστάσεις μὲ τὰ κυριώτερα λήμματα, πρὸς εὐχερεστέραν ἀνεύρεσιν τοῦ ἐκάστοτε ζητουμένου.

II. Ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἐν ταῖς δελτιοθήκαις ἀποκειμένου ὕλικου, ἐνίοτε δὲ καὶ κατόπιν ἰδιαιτέρων ἐρευνῶν, τὸ ἡμέτερον Ἀρχεῖον παρέσχε καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ποικίλας πληροφορίας ἐπὶ θεμάτων τῆς ἀρμοδιότητός του εἰς πολλοὺς ἐρευνητάς, Ἕλληνας καὶ ξένους, προσδραμόντας εἰς αὐτὸ ἀμέσως ἢ δι' ἀλληλογραφίας. Ἐξ ἄλλου τὸ ἀποθησαυρισθὲν ἐν τῷ Μεσαιωνικῷ Ἀρχεῖῳ γλωσσικὸν ὕλικὸν ἐξακολουθεῖ πάντοτε νὰ λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ὑπὸ τῶν συντακτικῶν τῶν ἄρθρων τοῦ ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας ἐκδιδομένου « Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ τῆς Νέας Ἑλληνικῆς Γλώσσης ».

III. Ἡ « Ἐπετηρὶς τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἀρχείου », περιλαμβάνουσα ἱστορικές καὶ φιλολογικές πραγματείας τοῦ ἀειμνήστου ἀκαδημαϊκοῦ Νίκου Βέη, τοῦ διευθυντοῦ καὶ τῶν συντακτῶν τοῦ Ἀρχείου, ἐξεδόθη καὶ ἐφέτος (τόμος Ἑβδομος), ἐπετεύχθη δὲ ἡ κανονικὴ ἀνταλλαγὴ αὐτῆς μὲ τὰ ἀξιολογώτερα ἐπιστημονικὰ περιοδικὰ τοῦ αὐτοῦ κλάδου, ἑλληνικά καὶ ἰδίᾳ ξένα.

IV. Εἰς τὸν κυκλοφορηθέντα ἔβδομον τόμον τῆς « Ἐπετηρίδος » ἐπιτάσσεται ἐν παραρτήματι ὁ καὶ αὐτοτελῶς ἐκτυπωθεὶς « Κανονισμὸς Ἀποδελιώσεως » τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἀρχείου. Ὁ Κανονισμὸς οὗτος, προῖον ἐπανελημμένων κατὰ καιροὺς ἐπεξεργασιῶν, διαμορφωθείς τελικῶς μὲ τὴν πείραν τῆς ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν ἐφαρμογῆς του, ἐνεκρίθη προσφάτως ὑπὸ τῆς ἐξ ἀκαδημαϊκῶν Ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἀρχείου καὶ ἐψηφίσθη ὑπὸ τῆς Ὀλομελείας τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν κατὰ τὴν ὑπ' ἀριθ. 684 τῆς 14ης Νοεμβρίου 1957 συνεδρίαν αὐτῆς. Τὸ ἐκτυπωθὲν κείμενον τοῦ Κανονισμοῦ ἐπλουτίσθη ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Ἀρχείου διὰ μεθοδικῶς Εὑρετηρίου καὶ διὰ Προλεγομένων, εἰς τὰ ὁποῖα ἐκτίθενται τὸ ἱστορικὸν καὶ ὁ σκοπὸς τῆς ἰδρύσεως τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἀρχείου, ἡ πορεία τῆς ἐργασίας καὶ τὸ μέχρι τοῦδε συντελεσθὲν ἔργον ἐν τῷ ἐπιστημονικῷ τύτῳ ἰδρύματι τῆς Ἀκαδημίας.

V. Ἡ βιβλιοθήκη καὶ αἱ συλλογαὶ τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἀρχείου ἐπλουτίσθησαν σημαντικῶς κατὰ τὸ διαρρεῦσαν ἔτος. Εἰς τὴν βιβλιοθήκην εἰσῆχθησαν ἑκατὸν ἐνενήκοντα τόμοι ἐπιστημονικῶν ἔργων ἢ περιοδικῶν, προσελθόντες ἐκ δωρεᾶς, ἀνταλλαγῆς ἢ ἀγορᾶς (ἀριθ. καταλ. εἰσαγωγῆς 622 - 812). Εἰς τὰς συλλογὰς δὲ τοῦ Ἀρχείου προσετέθη πολὺτιμος χειρόγραφος κώδιξ μεγάλου σχήματος, περιέχων τὴν ἀπογραφὴν τῶν κατοίκων καὶ τὸ ἐπίσημον κτηματολόγιον (μετὰ τοπογραφικῶν σχεδιαγραμμάτων) τῆς περιοχῆς τοῦ Ναυπλίου καὶ τῶν ἐγγύς αὐτοῦ χωρίων κατὰ τὴν δευτέραν ἐν Πελοποννήσῳ Βενετοκρατίαν (1687 - 1715), δωρηθεὶς, ὁμοῦ μετ' ἑγγράφων τῆς Κοητικῆς οἰκογενείας Χορράτση, ὑπὸ τῶν ἀπογόνων ταύτης μελῶν τῆς οἰκογενείας Whittall, κατόπιν σχετικῶν ἔρευνῶν καὶ ἐνεργειῶν τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Ἀρχείου. Τέλος, ἡ εἰς τὴν Ἀκαδημίαν Ἀθηνῶν δωρηθεῖσα (1952 - 1953) πολὺτιμος βιβλιοθήκη τοῦ ἀειμνήστου Γεωργίου Ἀρβαντιδίου (1876 - 1953), ἣτις τελεῖ, κατὰ τὴν βούλησιν τοῦ δωρητοῦ, ὑπὸ τὴν ἐπιμέλειαν τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἀρχείου καὶ χρησιμωτάτην παρέχει βοήθειαν εἰς τὴν ἐν αὐτῷ συντελουμένην ἐργασίαν, ἐπλουτίσθη διὰ συμπληρωματικῆς δωρεᾶς, γενομένης ὑπὸ τῆς Κυρίας Καίτης Ἀρβαντιδίου κατὰ τὸν παρελθόντα Ἰούνιον. Πρόκειται κυρίως περὶ παλαιῶν ἑλληνικῶν ἐκδόσεων τοῦ 16ου, 17ου καὶ 18ου αἰῶνος, αἱ ὁποῖαι παρέμεινον ἀβιβλιογράφητοι μέχρι σήμερον καὶ τῶν ὁποίων ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν ἐφετεινὴν « Ἐπετηρίδα τοῦ Μεσ. Ἀρχείου » ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ αὐτοῦ λεπτομερῆς βιβλιογραφικὴ περιγραφή.

VI. Καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἀνετέθησαν εἰς τὴν διευθύνσιν καὶ τὸ προσωπικὸν τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἀρχείου πρόσθετα καθήκοντα: Δι' ἀποφάσεως τῆς Συγκλήτου (συνεδρία 607/29 - 1 - 1958) ἀνετέθη εἰς τὸν διευθυντὴν ἡ ἐποπτεία τῆς βιβλιοθήκης τῆς Ἀκαδημίας καὶ ἡ παρακολούθησις τῆς ἐν αὐτῇ συντελουμένης ἐργασίας, ἐν συνεχείᾳ δὲ (συνεδρία 610/13 - 3 - 58) ὁ ἔλεγχος τῶν ἐν αὐτῇ βιβλίων, ἀποσπασθέντος εἰς τὸ εἰδικῶς πρὸς τοῦτο συγκροτηθὲν συνεργεῖον καὶ ἐνὸς συντάκτου τοῦ ἡμετέρου Ἀρχείου.

VII. Τὸ Μεσαιωνικὸν Ἀρχεῖον προσεκλήθη ἐπισημῶς καὶ μετέσχε τοῦ εἰς Μόναχον συγκληθέντος κατὰ τὸν παρελθόντα Σεπτέμβριον 11ου Διεθνoῦς Συνεδρίου Βυζαντινῶν Σπουδῶν, εἰς τὸ ὁποῖον ἐξεπροσωπήθη ὑπὸ τοῦ Διευθυντοῦ, προβάντος καὶ εἰς ἰδίαν ἐπιστημονικὴν ἀνακοίνωσιν.

VIII. Ἀλλὰ τὸ σημαντικώτερον, ἐξ ὧν ἔχομεν ν' ἀναφέρωμεν εἰς τὸν παρόντα ἐτήσιον ἀπολογισμὸν, εἶναι τὸ γεγονός ὅτι ἀπὸ τοῦ ἔτους τούτου ἐπετεύχθη ἡ

ἀπὸ μακροῦ ἀναμενόμενη ἀνάθεσις εἰς τὸ προσωπικὸν τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἀρχείου ἐρευνητικῶν ἀποστολῶν, ἀναλόγων πρὸς τὰς εἰς τοὺς συντάκτας τῶν ἄλλων ἐπιστημονικῶν Ἀρχείων τῆς Ἀκαδημίας κατ' ἔτος ἀνατιθεμένης. Τὰ λίαν ἰκανοποιητικὰ ἐπιτεύγματα τῶν δύο πρώτων πραγματοποιηθεισῶν ἀποστολῶν, τὰ ὁποῖα ὑπερέβησαν πᾶσαν προσδοκίαν ὡς πρὸς τὸν πλοῦτον καὶ τὴν σπουδαιότητα τοῦ συγκομισθέντος ὕλικου, ἐπιτρέπουν νὰ πιστευθῶμεν ὅτι ἡ γενομένη ἐφέτος ἀρχὴ δὲν θὰ μείνῃ ἄνευ συνεχείας, ἀλλ' ὅτι θὰ ληφθῆ πᾶσα μέριμνα, ὅπως αἱ τοιαῦται ἀποστολαὶ (εἰς τὸ ἐσωτερικὸν καὶ τὸ ἐξωτερικὸν) καθιερωθοῦν καὶ ἐπεκταθοῦν, ἐπὶ τῇ βάσει προγράμματος, συνεχιζόμενα καὶ εἰς τὸ μέλλον, πρὸς μεγίστην ὠφέλειαν τῆς ἐπιστημονικῆς ἐρεύνης καὶ διεύρυνσιν τῆς ἐν τῷ Μεσαιωνικῷ Ἀρχεῖῳ συντελουμένης ἐργασίας.

α') Ὁ συντάκτης τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἀρχείου Λέανδρος Βρανούσης, κατόπιν αἰτήσεώς του καὶ σχετικῆς ἀποφάσεως τῆς Συγκλήτου τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν (συνεδρία 612/8 - 5 - 1958), μετέβη κατὰ τὰς θερινὰς διακοπὰς εἰς Ρουμανίαν καὶ Γιουγκοσλαβίαν πρὸς ἐρευναν χειρογράφων καὶ ἀρχείων ἀναφερομένων εἰς τὴν δρᾶσιν τοῦ πρωτομάρτυρος τῆς Ἐλευθερίας Ρήγα Βελεστινῆ ἢ Φεραίου.

Διαμείνας ἐπὶ ἓνα μῆνα εἰς Βουκουρέστιον, εἰργάσθη εἰς τὴν Βιβλιοθήκην καὶ τὰ Ἰνστιτούτα τῆς Ρουμανικῆς Ἀκαδημίας, ἡ ὁποία τοῦ ἐξήσφαλισε τοὺς καλύτερους ὄρους διαβίωσεως καὶ ἐρεύνης. Πέραν δὲ τῶν προσωπικῶν του ἐνδιαφερόντων καὶ τοῦ εἰδικοῦ ἀντικειμένου τῆς ἀποστολῆς του (Ρήγας κλπ.), ὁ ἐν λόγῳ συντάκτης ἐνδιεφέρθη γενικώτερον νὰ γνωρίσῃ καὶ νὰ καταστήσῃ ἡμῖν γνωστὸν πᾶν ὅ,τι ἐμπίπτει εἰς τὰ πλαίσια τῶν ἐργασιῶν τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἀρχείου καὶ ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὰ κατάλοιπα τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῶν παραδουναβειῶν χωρῶν καὶ τὴν διερεύνησιν τοῦ ἱστορικοῦ παρελθόντος των. Κατετοπίσθη ἐπὶ τῶν ἐργασιῶν καὶ τῶν ἐκδόσεων τοῦ ἐν Βουκουρεστίῳ Ἰνστιτούτου Ἱστορίας, ἐπεσήμανεν ἄφθονον ἀρχαικὸν ὕλικον (ἑλληνικὰ ἔγγραφα) εἰς τὰ ἐκεῖ Ἀρχεῖα, καὶ κυρίως εἰργάσθη εἰς τὸ Τμήμα Χειρογράφων τῆς Ρουμανικῆς Ἀκαδημίας, ὅπου εὔρε καὶ ἠρέυνησε χιλίους πεντακοσίους περίπου ἑλληνικοὺς κώδικας. Ἐκ τούτων οἱ ἔντυποι κατάλογοι (Litzica καὶ Camargiano) περιγράφουν μόνον τοὺς 1066. Τοὺς ὑπολοίπους τετρακοσίους κώδικας παρέστη ἀνάγκη νὰ τοὺς φυλλομετρήσῃ ἓνα πρὸς ἓνα. Τοιοῦτοτρόπως ἡ ἐρευνα διεξήχθη κατὰ μέγα μέρος ἐπὶ παρθένου εἰσόδου. Ἡ δὲ συγκομιδὴ ὑπῆρξε πλουσιωτάτη: εἰς ἄνω τῶν δύο χιλιάδων (2000) σελίδων (ἑκατοντάδες μέτρων μικροφίλμ) ὑπολογίζονται τὰ ὑπ' αὐτοῦ φωτογραφηθέντα κείμενα, μεταξὺ τῶν ὁποίων: ἄγνωστα καὶ ἀνέκδοτα ἀπομνημονεύματα γνωστῶν Φιλικῶν καὶ ἀγωνιστῶν τοῦ 1821· πλήθος ἐπιστολῶν καὶ ἄλλα κείμενα λογίων τῆς Τουρκοκρατίας, διδασκάλων τοῦ Γένους (ἰδίᾳ Λάμπρου Φωτιάδου, Νεοφύτου Δούκα, Βενιαμίν Λεσβίου κ.ἄ.), φιλικῶν καὶ ἀγωνιστῶν τοῦ Εἰκοσιᾶ· στιχορρηγήματα, κωμωδία καὶ σάτιραι τῆς Φαναριωτικῆς περιόδου· λογοτεχνικὰ καὶ ἐθνεγεργτικὰ κείμενα, ἰδίᾳ δὲ θούρια καὶ ζῆματα τοῦ Ρήγα καὶ τῶν ὁπαδῶν ἢ μιμητῶν του, καταγεγραμμένα μὲ τὴν μουσικὴν των εἰς δεκάδας κωδίκων· σύντομα χρονικά, σιγίλλια καὶ διάφορα ἔγγραφα ἀναφερόμενα εἰς τὰ ἐκκλησιαστικὰ καὶ μοναστηριακὰ πράγματα τῆς Ἡπείρου· δύο κώδικες περιέχοντες τὰ ἅπαντα, οὕτως εἶπεν, τοῦ πατριάρχου τῆς ἐν Μολδοβλαχίᾳ ἀνακαινιστικῆς κινήσεως, διδασκάλου τοῦ Ρήγα καὶ γνωστοῦ προδρόμου τοῦ Νεοελληνικοῦ Διαφωτισμοῦ, Δημητρίου Καταρτζῆ· δεκάδες μικρογραφιῶν ἐξ ἱστορημένου χειρογράφου τοῦ «Ἐρωτοκρίτου», καὶ πολλὰ ἄλλα. Ἐπὶ πλέον, ἐπέτυχε τὴν δωρεὰν σειρᾶς ὀλοκλήρου, ἱστορικῶν κυρίως, ἐκδόσεων τῆς Ρουμανικῆς Ἀκαδημίας, ἐκ τῶν ὁποίων ὑπερεκατὸν τόμοι περιήλθον ἤδη εἰς τὴν ἡμετέραν Ἀκαδημίαν.

Ἐν Γιουγκοσλαβίᾳ, ὅπου ὁ λόγῳ συντάκτης παρέμεινε μίαν μόνον ἑβδομάδα, περιορίσθη εἰς μίαν πρώτην ἀναγνώρισιν τοῦ εἰσόδου, ἐπισκεφθεὶς τὸ Βελιγράδιον,

τὸ Σεμλίνο (Ζέμωνα) καὶ τὸ Novi Sad. Ἐπεσήμανεν ἀρχεαῖον ὕλικόν, ἐπιγραφικὰ μνημεῖα κλπ., σχετικὰ μὲ τὰ κατάλοιπα τῶν Ἑλληνικῶν Κοινοτήτων τῆς παλαιᾶς Δούβρουγγαρίας, ἔλαβε φωτογραφίας ἀπὸ τὸν τόπον τοῦ μαρτυρίου τοῦ Ρήγα καὶ τῶν σὺν αὐτῷ μαρτυρησάντων, εἰς δὲ τὴν πόλιν Novi Sad (Neusatz, Νεόφυτον) ἐφωτογράφησε δύο μικροὺς χειρογράφους κώδικας περιέχοντας θούρια καὶ ἀποκειμένους εἰς τὴν Βιβλιοθήκην τῆς Matica Srpska (Σερβικῆς Κυψέλης).

β') Ὁ διευθυντὴς τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἀρχείου Μ. Ἰ. Μανούσας, κατόπιν τῆς ὑπ' ἀριθ. 48285/24 - 4 - 1958 ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας καὶ σχετικῆς ἀποφάσεως τῆς Συγκλήτου, μετέβη κατὰ τὸ φθινόπωρον εἰς Ἰταλίαν ὡς ὁ πρῶτος φιλοξενούμενος ἐπιστήμων τοῦ ἐν Βενετίᾳ Ἑλληνικοῦ Ἰνστιτούτου Βυζαντινῶν καὶ Μεταβυζαντινῶν Σπουδῶν, πρὸς ἔρευναν τῶν Βενετικῶν ἀρχείων καὶ τῶν χειρογράφων τῆς Μαρκιανῆς Βιβλιοθήκης.

Ἐν Βενετίᾳ παρέμεινεν ἐπὶ τρίμηνον σχεδόν, ἐπωφελήθη δὲ τῆς εὐκαιρίας, ἵνα μεταβῇ ἐπ' ὀλίγας ἡμέρας καὶ εἰς Ρώμην καὶ Φλωρεντίαν καὶ ἐργασθῇ εἰς τὰς βιβλιοθήκας τοῦ Βατικανοῦ καὶ τὴν Λαυρεντιανήν.

Εἰς τὰ Κρατικὰ Ἀρχεῖα τῆς Βενετίας, ἔνθα κατὰ κύριον λόγον εἰργάσθη, ἐμελέτησε συστηματικῶς σημαντικὸν τμήμα τοῦ οὐδόλου σχεδόν ἠρευνημένου (εἰς κακὴν δὲ κατάστασιν διατηρουμένου) πολυτίμου Ἀρχείου τοῦ Δουκὸς τῆς Κρήτης, ἠρεύνησε δ' ἐκλεκτικῶς καὶ τὰ νοταριακὰ ἀρχεῖα τῆς Κρήτης, σειρὰς τινὰς τοῦ Senato Mag, τῶν Misti τοῦ Συμβουλίου τῶν Δέκα κ.ἀ. Ἐκ τῆς μελέτης καὶ τῆς ἐρεύνης ταύτης ἀνεῦρεν, ἀντέγραψε καὶ ἐφωτογράφησε πολυάριθμα ἄγνωστα ἔγγραφα (ἐν οἷς καὶ πολλὰ Ἑλληνικὰ) διαφωτίζοντα τὴν ἐν γένει ἱστορίαν τοῦ νεωτέρου Ἑλληνισμοῦ καὶ ἰδίᾳ τῆς βενετοκρατουμένης Κρήτης (ἐπανάστασις Σήφη Βλαστοῦ, διαδοχὴ πρωτοπατᾶδων κλπ.) ἢ ἀναφερόμενα εἰς τὴν δρᾶσιν ἐξεχόντων λογίων καὶ κληρικῶν τῶν 14ου - 18ου αἰώνων (Λεονάρδου Ντελλαπόρτα, Ἰωάννου Πλουσιαδνοῦ, Ἀρσένιου Ἀποστόλη, Χορτασῶν κ.ἀ.). Ἐνδιαφέρων ὕλικόν συνεκέντρωσε καὶ ἐκ χειρογράφων καὶ σπανίων ἐκδόσεων τῆς Μαρκιανῆς Βιβλιοθήκης. Ἐκ δὲ τῶν ἐν τῷ Ἑλληνικῷ Ἰνστιτούτῳ Βενετίας ἀποκειμένων ἀρχείων τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος, ἐμελέτησεν ἰδιαιτέρως, μετὰ προθυμίας πρὸς τοῦτο ὑπὸ τῆς διευθύνσεως τοῦ Ἰνστιτούτου παραχωρηθέντα, πολυτίμον κώδικα τῆς ἀρχιερατείας τοῦ μητροπολίτου Φιλαδελφείας καὶ ἐπιφανοῦς λογίου Γερασίμου Βλάχου (1680 - 1685), περιέχοντα ἐν ἄλλοις καὶ ἀνεκδότους τούτου ἐπιστολὰς πρὸς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Διονύσιον Δ' κ.ἀ. Τὸ οὗτω συναχθὲν ὕλικόν θέλει δημοσιευθῆ προσεχῶς διὰ τῶν τόμων τῆς « Ἐπετηρίδος τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἀρχείου » ἢ καὶ εἰς τὰς ἐκδόσεις τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἰνστιτούτου Βενετίας.

IX. Τὸ προσωπικὸν τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἀρχείου, ὀλιγάριθμον ἦδη ὄν, ἐμειώθη κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο : Ὁ συντάκτης Π. Πατριαρχέας, διορισθεὶς ἔκτακτος καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἔπαυσε προσερχόμενος ἀπὸ τοῦ παρελθόντος Ἀπριλίου. Ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ δὲ μηνὸς ὁ συντάκτης Βασίλειος Σφουρόερας τελεῖ προσωρινῶς ἐν ἀποσπάσει, ἀπασχολούμενος εἰς τὸν ἔλεγχον καὶ τὴν ἀπογραφὴν τῶν βιβλίων τῆς βιβλιοθήκης τῆς Ἀκαδημίας.

Τέλος, δὲν δύναται νὰ ἀποσιωπηθῇ τὸ γεγονός ὅτι τὸ προσωπικὸν τοῦ Ἀρχείου, ὅπως καὶ τῶν ἄλλων ἐπιστημονικῶν Ἀρχείων τῆς Ἀκαδημίας, ἔχει περιέλθει εἰς τὴν ἐσχάτην ἀπόγνωση, ἐξ αἰτίας τῆς παρατεινομένης ἐπὶ πολλὰ ἤδη ἔτη ἐγκαταλείψεως του εἰς μισθολογικὰ ἐπίπεδα ἀπιστεῦτος χαμηλά. Ἡ ἀπόγνωσις αὕτη, ἐπιτεινομένη ἀπὸ τὴν ἠθικὴν μείωσιν, ἦν δεδικοιολογημένως συναισθάνονται ὄριμοι ἐπιστήμονες, ἐπιλεγέντες ὅπως προσφέρουν τὰς ὑπηρεσίας των εἰς τὸ Ἀνώτατον Πνευματικὸν Ἰδρυμα τῆς Χώρας καὶ γλισχροτάτα ἀμειβόμενοι, ἐξωθεῖ ἤδη πολλοὺς ἐκ τῶν συντακτῶν (ἐπιστημόνων εἰδικευμένων καὶ ἀναντικαταστάτων) εἰς τὴν ἀναζητήσιν

και ἐξεύρεσιν ἄλλης βιοποριστικῆς ἐργασίας. Τοῦτο ἀποτελεῖ σοβαρώτατον κίνδυνον διὰ τὸ μέλλον τῶν ἐπιστημονικῶν ἰδρυμάτων τῆς Ἀκαδημίας, τὸν ὅποιον μόνη ἡ ἄμεσος νομοθετικὴ ρύθμισις τοῦ ζητήματος δύναται ν' ἀποτρέψη.

β') Τὸ Λαογραφικὸν Ἀρχεῖον.

Α'. Τὸ Λαογραφικὸν Ἀρχεῖον εἰργάσθη κατὰ τὸ ἔτος 1958 μὲ ἐπιστημονικὸν προσωπικὸν τοὺς : Γ. Κ. Σπυριδάκην Διευθυντήν· Δημ. Πετρόπουλον, Μαρίαν Ἰωαννίδου - Μπαρμπαρίγου, Δημ. Λουκάτον καὶ Δημ. Οἰκονομίδην συντάκτας· Σπυρ. Περιστερήν μουσικὸν τῆς Ἐθνικῆς Μουσικῆς Συλλογῆς· καὶ μὲ γραφεῖς τοὺς : Γρηγ. Δημητρόπουλον καὶ Ἐλευθερίαν Δήμου - Παπαδοπούλου.

Ἐκ τοῦ προσωπικοῦ τούτου ὁ μὲν Δημ. Οἰκονομίδης ἔχει ἀποσπασθῆ ἀπὸ τῆς 1ης Ἀπριλίου 1958 εἰς τὴν Κεντρικὴν Βιβλιοθήκην τῆς Ἀκαδημίας, ἀσχολούμενος εἰς τὸν ἔλεγχον καὶ παραλαβὴν αὐτῆς ὑπὸ τοῦ Βιβλιονόμου, ἡ δὲ Μαρία Ἰωαννίδου - Μπαρμπαρίγου, ὑποβαλοῦσα παραίτησιν, ἀπεχώρησεν ἐκ τοῦ Λαογρ. Ἀρχείου ἀπὸ τῆς 1ης Δεκεμβρίου.

Β'. Ἡ συλλογὴ λαογραφικῆς ὕλης τοῦ Ἀρχείου ἐπλουτίσθη δι' 23 νέων χειρογράφων ἐκ σελ. 4137. Ἐκ τούτων 4 προέρχονται ἐκ τῶν λαογραφικῶν καὶ μουσικῶν ἀποστολῶν τοῦ Ἀρχείου (Γ. Κ. Σπυριδάκη εἰς Λέρον, Δημ. Λουκάτου εἰς Μεγαλῆσι Λευκάδος, Δημ. Οἰκονομίδου διὰ χορηγίας τῆς Παγκλείου Ἐπιτροπῆς εἰς Σουλτωτοχώρια Ἡπείρου καὶ Σπυρ. Περιστερῆ εἰς Κῶ καὶ Ρόδον), τὰ δὲ ὑπόλοιπα ἐκ δωρεῶν ὑπὸ δημοδιδασκάλων, καθηγητῶν, φοιτητῶν κλπ.

Γ'. Εἰς τὰ ἀρχεῖα τῶν δημοτικῶν τραγουδιῶν καὶ τῶν παροιμιῶν συνεχίσθη ἡ μετ' ἀρχεακὴν ἐπεξεργασίαν κατατάξις τῆς σχετικῆς λαογραφικῆς ὕλης, ὡς καὶ ἡ παρασκευὴ τῆς ἐκδόσεως Ἐκλογῆς ἐκ τῶν δημοτικῶν τραγουδιῶν, τῆς ὁποίας ἡ ἔκδοσις προβλέπεται νὰ ἀρχίσῃ ἐντὸς τοῦ ἔτους 1959.

Ἐπὶ τῶν Γ. Κ. Σπυριδάκη καὶ Δημ. Οἰκονομίδη ἐπερατώθη ἡ σύνταξις τῆς βιβλιογραφίας τῆς Ἑλληνικῆς λαογραφίας τῆς περιόδου 1921 - 1933 ἣτις καὶ δημοσιεύεται εἰς τὸν τόμον 9 καὶ 10 τῆς Ἐπετηρίδος τοῦ Ἀρχείου.

Δ'. Ἡ Ἐθνικὴ Μουσικὴ Συλλογὴ τοῦ Λαογρ. Ἀρχείου ἐπλουτίσθη διὰ τῆς μουσικῆς ἐπὶ ταινιῶν μαγνητοφώνου 655 δημοτικῶν τραγουδιῶν καὶ χορῶν.

Ἐκ τούτων 99 ἡχογραφήσεις ἐκ Σιατίστης ἀντεγράφησαν ἐν τῷ Λαογρ. Ἀρχεῖῳ ἐκ τῆς εὐγενῶς διαθεσίσης πρὸς τοῦτο ὑπὸ τοῦ Δήμου Σιατίστης μουσικῆς συλλογῆς του, 10 ἄσματα ἐκ Καρπάθου ἀντεγράφησαν ἐκ τῆς ἡχογραφημένης συλλογῆς τοῦ κ. Γ. Γεωργίου, 235 ἄσματα καὶ χοροὶ ἡχογραφήθησαν ἐν Ρόδῳ καὶ Κῶ ὑπὸ τοῦ μουσικοῦ Σπ. Περιστερῆ, 230 ὑπὸ τοῦ Δημ. Οἰκονομίδου εἰς τὰ Σουλτωτοχώρια τῆς Ἡπείρου, τὰ δὲ ὑπόλοιπα 80 ἐξ Ἀστυπалаίας, Ψερίμου, Κύθνου, Δυτ. Κρήτης (Ἐπαρχ. Σελίνου) καὶ Πελοποννήσου ἡχογραφήθησαν ἐν τῷ Λαογρ. Ἀρχεῖῳ ἐξ ὀργανοπαικτῶν καὶ τραγουδιστῶν ἐκ τῶν τόπων τούτων. Ἐν τέλος ἄσμα ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ Παλέρμου τῆς Σικελίας, σωζόμενον ἐκεῖ ἐκ τῶν ἐκ Πελοποννήσου ἀποίκων τοῦ 15ου αἰῶνος, ἡχογραφήθη ἐν τῷ Λαογρ. Ἀρχεῖῳ, ἐκτελεσθὲν ὑπὸ τοῦ Giuseppe Schird, καθηγητοῦ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Παδοῦσης.

Πρὸς τοὺτοις ἡ Μουσικὴ Συλλογὴ ἐπλουτίσθη ἐτι δι' 70 λαϊκῶν ἄσματων, ἰδίᾳ θρησκευτικῶν καὶ τῆς Συναγωγῆς τῶν Ἰσραηλιτικῶν παροικιῶν τῶν Ἰωαννίνων καὶ τῆς Κερκύρας ἐκ δωρεᾶς τοῦ Ἰσραηλινοῦ μουσικολόγου κ. Levy καὶ τέλος διὰ 18 ἐκκλησιαστικῶν μελῶν ἐκτελεσθέντων ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Φιλολ. Συλλ. « Παρνασσός » τὴν 23ην Νοεμβρίου 1958 ὑπὸ τῆς χορωδίας τοῦ Συλλόγου τῶν Ἱεροσολιτῶν Ἀθηνῶν - Πειραιῶς ἐνώπιον τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Εἰς τὸ τμήμα τοῦτο τοῦ Λαογρ. Ἀρχείου κατεγράφη εἰς τὸ βιβλίον Εἰσαγωγῆς κατὰ τίτλους ἢ εἰσαχθεῖσα, ὡς ἄνω, νέα μουσικὴ ὕλη, συνεχίσθη δὲ καὶ ἡ ἐργασία τῆς καταγραφῆς τῆς μουσικῆς ἐκ τῶν ταινιῶν μαγνητοφώνου εἰς τὴν εὐρωπαϊκὴν μουσικὴν γραφὴν πρὸς τὸν σκοπὸν ἐκδόσεως αὐτῆς.

Ε'. Ἡ *Βιβλιοθήκη τοῦ Λαογρ. Ἀρχείου*, περιλαμβάνουσα τὴν πληρεστέραν ἐν Ἀθῆναις συλλογὴν λαογραφικῶν δημοσιευμάτων, ἐπλουτίσθη τὸ 1958 δι' 92 τόμων καὶ φυλλαδίων, αὐτοτελῶν δημοσιευμάτων, περιοδικῶν καὶ ἀνατύπων μελετῶν, προερχομένων ἐξ ἀγορᾶς, ἀνταλλαγῆς πρὸς τὴν Ἐπετηρίδα τοῦ Ἀρχείου καὶ προσωπικῶν δωρεῶν.

Σ'. Ἡ *Μουσικὴ Συλλογὴ*, περιλαμβάνουσα ἀντικείμενα τοῦ βίου τοῦ λαοῦ καὶ δι' τῆς λαϊκῆς τέχνης, ἐπλουτίσθη διὰ 30 νέων ἀντικειμένων, ἐξ ὧν 10 ἐξ ἀγορᾶς, τὰ δ' ὑπόλοιπα ἐκ δωρεῶν.

Ζ'. Εὐρίσκεται ὑπὸ ἐκτύπωσιν ὁ τόμος 9ος καὶ 10ος (1955 - 1957) τῆς Ἐπετηρίδος τοῦ Ἀρχείου.

Τὸ Λαογρ. Ἀρχεῖον ἀντεπροσωπεύθη διὰ τοῦ διευθυντοῦ του, Ὑψηλοῦ, Γ. Κ. Σπυριδάκη εἰς τὸ ΧΙ Διεθνὲς Βυζαντινολογικὸν Συνέδριον ἐν Μονάχῳ (15 - 20 Σεπτεμβρίου 1958).

Τὰς συλλογὰς καὶ τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Λαογρ. Ἀρχείου ἐχρησιμοποίησαν διὰ σχετικὰς μελέτας τῶν ἡμεδαπῶν καὶ ἀλλοδαπῶν λαογράφοι καὶ μουσικολόγοι. Οὕτω μεταξὺ ἄλλων εἰς τὸ Λαογρ. Ἀρχεῖον φιλοξενεῖται ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου 1958 δι' ἐν ἔτος ὁ ἐκ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Καλιφορνίας τῶν Ἡνωμ. Πολιτειῶν Ἀμερικῆς μουσικολόγος κ. Σωτήριος Τσιάνης (Sam. Tsianis) πρὸς παρασκευὴν ἑνασίσμου διατριβῆς ἐπὶ τῆς μουσικῆς τῶν τσιάμικων τραγουδιῶν. Ἐπίσης κατὰ τὸ θῆρος τοῦ 1958 παρεσχέθη ὑπὸ τοῦ Λαογρ. Ἀρχείου βοήθεια πρὸς τὴν ἀμερικανίδα μουσικολόγον Barbara Krader ἐλθούσαν εἰς τὴν Ἑλλάδα πρὸς συλλογὴν καὶ μελέτην τῆς δημῶδους ἑλληνικῆς μουσικῆς ἢ ἐπιστημονικῆ δ' αὐτῆ συνδρομῆ πρὸς τὴν ἐν λόγῳ μουσικολόγον συνεχίζεται.

ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΚΟΝ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΧΑΤΖΙΔΑΚΙ

Τὸ Πανεπιστήμιον τῶν Ἀθηνῶν προκηρῶσει Διαγωνισμὸν πρὸς βράβεισιν τῆς καλύτερας πραγματείας τῆς προαούσης τὴν ἐρευναν τῆς Μεσαιωνικῆς καὶ Νέας Ἑλληνικῆς Γλώσσης, ἀθλοθετηθέντα ὑπὸ τῆς κ. Ἐλένης Ἀναγνωστοπούλου εἰς μνήμην τοῦ αἰοιδίμου Καθηγητοῦ Γεωργίου Χατζιδάκι.

Τὸ βραβεῖον τοῦ διαγωνισμοῦ τούτου ἀνέρχεται εἰς δραχμὰς 10.000 (δέκα χιλιάδας) περίπου, δύναται δέ, κρινομένης τῆς σημασίας τῆς ἐπιστημονικῆς προσφορᾶς, ἢ νὰ ἀπονεμηθῇ ὁλόκληρον εἰς ἓνα συγγραφέα ἢ νὰ κατανεμηθῇ, βραβευομένων κατ' ἀναλογίαν περισσοτέρων.

Αἱ πρὸς κρίσιν πραγματεῖαι, ἐκτάσεως δύο τοῦλάχιστον τυπογραφικῶν φύλλον, ὑποβάλλονται εἰς τὸ Πανεπιστήμιον (Γλωσσολογικὸν Σπουδαστήριον) εἴτε χειρόγραφοι εἴτε ἔντυποι, ἀλλ' ὑπὸ τὸν ὄρον ὅτι θὰ ἔχωσι δημοσιευθῆ κατὰ τὰ ἔτη 1958 ἢ 1959.

Προθεσμία ὑποβολῆς τῶν ἔργων ὀρίζεται ἡ 31η Δεκεμβρίου 1959.

Η ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΟΥ ΡΩΜΑΝΟΥ

Κατά τὸ 1958 ἐσυνεχίσθη ἡ ἐργασία διὰ τὴν ἔκδοσιν τῶν Ὑμνων Ρωμανοῦ τοῦ Μελωδοῦ ὑπὸ τοῦ φροντιστηρίου τοῦ καθηγητοῦ κ. Ν. Β. Τωμαδάκη. Αὕτη ἀφορᾷ τὸ μὲν εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ Δ' τόμου (ὅστις συνεχίζεται), τὸ δὲ εἰς τὴν προπαρασκευὴν τοῦ Ε', διὰ τὸν ὅποιον ἐπελέγησαν νέοι συνεργάται. Παραλλήλως θὰ συνεχισθῇ ἡ ἐργασία διὰ τὴν ἐπανεκδοσιν τοῦ Α' τόμου.

Ἡ συνεργάτις κυρία Ἡβη Ἀντωνοπούλου - Δανιὴλ ἐτελείωσε τὴν κατάταξιν τῶν φύλλων τοῦ κατεστραμμένου κώδικος Ταυριπενσις, ἀποκαταστήσασα τὴν σαλευθεϊσαν σειρὰν. Ἡ δις Ἀγνή Βασιλικοπούλου ἤρχισε περιγράφουσα τὸν Mosquiensis, τοῦ ὁποίου ἔχει πρὸ ὀφθαλμῶν φωτογραφίας. Ὁ κ. Νικ. Α. Λιβαδάρας ἐπροχώρησεν εἰς τὴν διατύπωσιν τῆς διατριβῆς του περὶ τῆς γνησιότητος τῶν ἀγιολογικῶν ὕμνων. Ὁ κ. Παν. Γ. Νικολόπουλος ἠρεύνησε πλῆθος λειτουργικῶν κωδίκων ἐν Ρώμῃ, ἀναζητῶν τὴν χει/φον παράδοσιν τῶν ὕμνων ἐκτὸς τῶν κοντακαρίων.

Η ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΟΥ ΘΕΟΔΟΣΙΟΥ ΔΙΑΚΟΝΟΥ

Ὁ πτυχιούχος τῆς Φιλολογίας κ. Νικόλαος Παναγιωτάκης (ἐν Ἡρακλείῳ) ἔφερεν εἰς πέρας κριτικὴν ἔκδοσιν μετὰ μακρᾶς ἐμπεριστατωμένης εἰσαγωγῆς τοῦ περὶ ἀλώσεως τῆς Κρήτης ποιήματος Θεοδοσίου τοῦ Διακόνου. Τὴν ἔκδοσιν ἀνέλαβεν ἡ Ἑταιρεία Κρητικῶν Μελετῶν. Προλογίζει ὁ καθηγητῆς κ. Ν. Β. Τωμαδάκης, ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τοῦ ὁποίου ἐγένετο ἡ ἐργασία.